
MATEUSZ KACPRZAK, MARIA KOZAK

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Sprawozdanie ze spotkania promocyjnego czasopisma naukowego „Idiolekty” (Warszawa, 12 września 2025 roku)

12 września 2025 roku odbyło się w formie hybrydowej spotkanie promocyjne czasopisma naukowego „Idiolekty”. Organizatorami wydarzenia byli: Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, redakcja czasopisma oraz Wydziałowa Rada Studentów Wydziału Nauk Humanistycznych UKSW. Obrady toczyły się na kampusie uczelni przy ulicy Dewajtis 5. Podczas spotkania swoje badania i refleksje naukowe przedstawili badacze z kilku ośrodków akademickich w Polsce (Poznań, Warszawa, Lublin, Kielce, Gdańsk), którzy zamieścili artykuły w pierwszym i drugim numerze czasopisma. W ramach dziesięciu referatów podjęto zróżnicowane zagadnienia z zakresu idiolektologii.

Spotkanie, w imieniu dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, dr hab. Doroty Kielak, otworzył prodziekan ds. studenckich i kształcenia ustawicznego dr Mateusz Kowalski. W swoim wystąpieniu przedstawił on 25-letnią tradycję badań idiolektologicznych bielańskiej polonistyki, sięgającą pierwszych lat istnienia Wydziału Nauk Humanistycznych UKSW, oraz podkreślił, że została ona zapoczątkowana przez doktorantów i uczniów śp. prof. Jadwigi Puzyniny – dr hab. Annę Kozłowską i dr. hab. Tomasza Korpysza. Następnie głos zabrała dr hab. Anna Kozłowska. Dyrektor Instytutu Językoznawstwa oraz redaktor naczelna czasopisma podziękowała wszystkim za przybycie, przedstawiła członków Redakcji i Rady Naukowej „Idiolektów” oraz wspomniała prof. Puzyninę, która od początku wspierała całą inicjatywę.

Wystąpienia prelegentów zostały podzielone na dwie części. W pierwszej z nich zaprezentowali się autorzy tekstów z pierwszego numeru czasopisma.

Panel otworzył prof. Tadeusz Lewaszkiewicz (Poznań), który na wstępie podkreślił, że „Idiolekty” to pismo nie tylko polonistyczne, ale też sławistyczne, a swoje miejsce znajdują w nim również germaniści czy angliści. W dalszej części referatu uczonego przedstawił perspektywy badawcze współczesnej idiolektologii oraz zaprezentował własne stanowisko dotyczące możliwości opracowania polskich i innośląskich słowników języków pisarzy. Następnie referat wygłosiła prof. Władysława Bryła (Lublin). Dotyczył on Wincentego Pola, który został przedstawiony w perspektywie odmiennej od tej utrwalonej w badaniach. Autorka ukazała go nie tylko jako literata, lecz także geografa i etnografa, zainteresowanego przede wszystkim polskością – m.in. legendami i zrywami narodowymi, co znajdowało odzwierciedlenie w jego języku i tekstach. Z kolei prof. Aneta Wysocka (Lublin) zaprezentowała referat poświęcony poezji Wojciecha Młynarskiego. Badaczka podkreśliła, że autor w ciągu życia mógł obserwować różne odmiany języka polskiego, stosunkowo rzadko korzystał z wyrażeń metatekstowych, a jego twórczość satyryczna utrwaliła obraz rodzącego się kapitalizmu. Dr Ewa Dulna-Rak (Warszawa) omówiła najstarsze próby refleksji nad idiolektem pisarzy, odwołując się m.in. do pracy Stanisława Szobera o języku Stanisława Staszica. Ostatni referat w pierwszej części spotkania wygłosiła prof. Katarzyna Wojan (Gdańsk). Wystąpienie dotyczyło jej książki *Polska leksykografia autorska*. Badaczka przedstawiła zarówno kwestie metodologiczne, jak i źródła materiału oraz sposób jego analizy. Wyjaśniła także, dlaczego zdecydowała się na użycie terminu leksykografia „autorska”, a nie „idiolektalna”.

W drugiej części spotkania wystąpili autorzy tekstów zamieszczonych w aktualnym, tzn. drugim numerze czasopisma. Jako pierwsza głos zabrała prof. Teresa Dobrzyńska (Warszawa), która podkreśliła, jak bardzo istotne jest, że środowisko ukształtowane wokół prof. Jadwigi Puzyniny dojrzało i usamodzielniało się, kontynuując tym samym jej misję badawczą. Następnie zaprezentowała koncepcję mowy poetyckiej zawartą w poezji Tadeusza Różewicza. Kolejne wystąpienie należało do prof. Andrzeja Markowskiego (Choroszczyńska), który poświęcił swój referat dziennikowi Marii Uszałowiczówny – szerzej nieznaney uczennicy seminarium nauczycielskiego sprzed 100 lat. Badacz omówił nie tylko właściwości stylistyczne tekstu i jego historię, lecz także obecne w nim zapożyczenia, kalki językowe, kresowizmy i archaizmy. Następnie referat wygłosiła prof. Małgorzata Nowak-Barcińska (Lublin), koncentrując się na języku listów Zofii Kossak-Szczuckiej. Badaczka przedstawiła świadomość autorki dotyczącą własnego języka oraz dbałości o jego kształt. Zaprezentowane przez prof. Nowak fotografie listów ukazywały kompetencje językowe Kossak-Szczuckiej oraz sposób, w jaki używane przez nią języki przenikały się, tworząc jej indywidualny,

unikatowy styl. Z kolei prof. Anna Pajdzińska (Lublin) w swoim wystąpieniu podjęła problem świadomości językowej Zbigniewa Herberta, sprowadzającej się do przemyśleń poety o tym, że język powinien – choć nie zawsze tak się dzieje – ułatwiać nam komunikację, a zarazem pozostaje nieustannie osadzony w świecie oraz w relacji wobec niego. Jako ostatnia głos zabrała dr Magdalena Płusa (Kielce), która przedstawiła rozważania nad językiem Józefa Weysenhoffa, m.in. na przykładzie utworu *Soból i panna*. Badaczka omówiła rolę stylizacji w tekście, jego nasycenie toponimami oraz sposób opisu Kowieńszczyzny i Polesia.

Spotkanie podsumowała prof. Kozłowska, dziękując uczestnikom za wkład w rozwój czasopisma oraz za udział w wydarzeniu promocyjnym. Wszystkie referaty spotkały się z dużym zainteresowaniem słuchaczy, co zaowocowało ożywioną dyskusją w kularach. Zróżnicowanie tematyki idiolektologicznej oraz wielowątkowość zagadnień podejmowanych w wystąpieniach potwierdziły zasadność badań nad językiem autorów i ukazały ich istotne znaczenie dla dalszego rozwoju nauk humanistycznych. Zaprezentowana przez autorów różnorodność perspektyw i tematów przekonuje o potrzebie wymiany myśli badaczy języków osobniczych, do czego okazją będą kolejne numery czasopisma „Idiolekty”.